

OSLO STATSADVOKATEMBETER

Borgarting lagmannsrett

Postboks 8017 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
10/152-145 LQ/tk

Dato:
14. oktober 2013

Oslo statsadvokatembeter – Norsk Rikskringkasting m.fl.

Lagmannsrettens brev av 4. juli og 12. juni 2013.

Som det fremgår av mitt brev av 26. juni 2013 har påtalemyndigheten gitt innsyn i det lyd materialet som er ugradert og meddelt at materialet som eventuelt blir avgradert i fremtiden, omfattes av dette samtykket.

I mitt brev varslet jeg også om at PST ville ta initiativ til en vurdering av graderingsspørsmålet. Jeg har fått opplyst at det er nedsatt en arbeidsgruppe fra de tre berørte departementer, samt PST, som skal gjennomgå lyd materialet og avgi en tilrådning overfor sine respektive departementer om graderingsspørsmålet. Det var regjeringen som ga samtykke til at de aktuelle vitneforklaringer kunne gis under rettssaken, jf. straffeprosessloven § 117. Dette skjedde ved Kongelig resolusjon av 18. januar 1985. Det antas at en frigivelse må treffes direkte ved ny Kongelig resolusjon eller ved delegasjon fra regjeringen. Jeg har fått opplyst at arbeidsgruppen anslås å avgi sin tilrådning omkring årsskiftet. Det er videre opplyst at man tar sikte på å avgi sekvensielle tilrådninger. Dette kan medføre at deler av materialet frigis før årsskiftet. Det må understrekes at undertegnede ikke deltar i dette arbeidet.

Saken reiser flere problemstillinger som ikke har vært prøvet tidligere. Selv om det pr. dato ikke er klart om lyd materialet i sin helhet blir avgradert og at saken dermed faller bort, synes det hensiktsmessig med en foreløpig klargjøring av påtalemyndighetens posisjon i saken:

I Deres brev av 12. juni 2013 ber De om at undertegnede gir en temamessig angivelse av de ulike forklaringer. En vil minne om følgende: De aktuelle lydopptakene er gradert "Hemmelig". Taushetsplikten omfatter også hvilke "temaer" som blir behandlet. Det er således ikke mulig for undertegnede å røpe noe av innholdet i lydopptakene før avgradering er behandlet av kompetent myndighet. Dersom det skal utarbeides en ugradert versjon, må dette eventuelt skje av de som ga samtykket til at vitneprovene ble ført for retten. Påtalemyndigheten har verken faglig eller formell kompetanse til å gjøre slike vurderinger, jf. sikkerhetsloven § 11, straffeprosessloven § 117 og det som er anført i petitavsnittet i mitt brev av 26. juni 2013. En vil for øvrig vise til

strprl. § 120. Bestemmelsen oppstiller bevisforbud i de tilfelle der en domstol har gitt taushetspålegg.

Påtalemyndigheten har ved sitt brev implisitt vurdert de ugraderte delene av lyd materialet etter EMK art. 10 nr. 2 og påtaleinstruksen § 4-2, 3. ledd. Påtalemyndigheten har ikke rettslig kompetanse til å utlevere gradert materiale som dekkes av bestemmelsen i § 4-1, 4. ledd, jf. det uttrykkelige forbudet i påtaleinstruksen § 4-2, 3. ledd, 2. pkt. Dette gir også sammenheng med sikkerhetslovens system der utsteder av informasjonen har myndigheten til å avgradere. Verken påtalemyndigheten eller domstolene er utsteder av informasjonen og har således ikke noen selvstendig myndighet i spørsmålet om gradering. Påtalemyndigheten anser seg derfor ikke for å ha rådighet over den mulige tvistegjenstand etter norske regler. Etter vårt syn vil saken nå gjelde gyldigheten av de vedtak som treffes av de kompetente forvaltningsmyndigheter. En vil derfor eventuelt nedlegge påstand om at saken avvises som sak etter straffeprosessloven, jf. straffeprosessloven kapittel 1.

En antar at det er lite hensiktsmessig at domstolen tar stilling til disse spørsmål nå. Dersom materialet i sin helhet blir avgradert, vil saken under enhver omstendighet bortfalle. Hvis gradering opprettholdes for noe av materialet, vil dette vedtaket eventuelt utgjøre tvistegjenstanden.

En tvist om gyldigheten av et slikt eventuelt vedtak kan ikke bli behandlet etter straffeprosessloven. Da dette foreløpig er en hypotetisk situasjon, vil en tilrå at saken stilles i bero inntil de kompetente organ etter sikkerhetsloven har tatt stilling til spørsmålet om fortsatt gradering av lyd materialet.

Lasse Qvigstad
førstestatsadvokat

✓ Gjenpart: NRK, juridisk avdeling, 0340 Oslo v/ advokat Ane Stokland